

Početa stranica > Obiteljskopравни predmeti i nasljeđivanje > Roditeljska odgovornost – skrbništvo nad djecom i prava na kontakt

Otvoreni postupci u području građanskog pravosuđa koji su započeti prije isteka prijelaznog razdoblja nastaviti će se na temelju prava EU-a. Na temelju uzajamnog sporazuma s Ujedinjenom Kraljevinom na portalu e-pravosuđe do kraja 2022. ostatak će dostupne informacije povezane s Ujedinjenom Kraljevinom.

Roditeljska odgovornost – skrbništvo nad djecom i prava na kontakt**Škotska****1 Što u praktičnom smislu znači pravni pojam „roditeljska odgovornost“? Koja su prava i obveze nositelja roditeljske odgovornosti?**

U Škotskoj se prava i obveze roditelja nazivaju „roditeljske odgovornosti i prava“.

Osoba koja ima roditeljske odgovornosti za dijete trebala bi, ako je to izvedivo i u interesu djeteta, činiti sljedeće:

- štiti i promicati zdravlje, razvoj i dobrobit djeteta
- pružati djetetu savjete i smjernice na način primjeren djetetovoj fazi razvoja
- ako dijete ne živi s roditeljem, redovito održavati osobne odnose i izravan kontakt s djetetom
- djelovati kao pravni zastupnik djeteta.

Osoba ima određena prava u svrhu izvršavanja svojih odgovornosti. Roditeljska prava su:

- živjeti s djetetom ili na neki drugi način urediti pitanje boravišta djeteta
- nadzirati, voditi ili usmjeravati odgoj djeteta na način primjeren fazi njegova razvoja
- ako dijete ne živi s njim, redovito održavati osobne odnose i izravan kontakt s djetetom
- djelovati kao pravni zastupnik djeteta.

2 Tko u pravilu ima roditeljsku odgovornost nad djetetom?

Majka djeteta automatski ima roditeljske odgovornosti i prava. Otac djeteta imat će roditeljske odgovornosti i prava u sljedećim slučajevima:

- ako je bio u braku s majkom u trenutku začeća ili nakon toga
- ako je 4. svibnja 2006. ili nakon tog datuma zajedno s majkom prijavio rođenje svojeg djeteta
- ako su on i majka sklopili i registrirali sporazum na propisanom obrascu (vidjeti odgovor na pitanje 5.)
- ako mu ih je sud dodijelio.

Sve osobe zainteresirane za dijete mogu od suda zatražiti da im se dodijele roditeljske odgovornosti i prava.

3 Ako roditelji nisu sposobni ili ne žele snositi roditeljsku odgovornost nad svojom djecom, može li se umjesto njih odrediti neka druga osoba?

Da. Sud može dodijeliti roditeljske odgovornosti i prava osobi koja nije roditelj ili može određenu osobu imenovati skrbnikom djeteta.

4 Ako se roditelji razvedu ili prekinu odnos, kako se rješava pitanje roditeljske odgovornosti u budućnosti?

Ako se roditelji razvedu ili rastave, to samo po sebi ne utječe na to tko ima roditeljske odgovornosti i prava. Ako se roditelji ne mogu usuglasiti o tome što je najbolje za njihovo dijete, jedan ili oba roditelja mogu zatražiti od suda da odluči o tom pitanju. Sud pritom mora prvenstveno voditi računa o dobrobiti djeteta. Ne smije donijeti rješenje osim ako bi to bilo bolje za dijete. Sud isto tako mora, uzimajući u obzir dob i zrelost djeteta, voditi računa o svim stajalištima koje dijete želi izraziti.

5 Ako roditelji postignu dogovor po pitanju roditeljske odgovornosti, koje se formalnosti moraju poštovati kako bi taj sporazum postao pravno obvezujući?

U slučaju sporazuma kojim se ocu dodjeljuju roditeljske odgovornosti i prava, taj sporazum mora biti sklopljen na propisanom obrascu i mora biti registriran kako bi imao pravni učinak. Obrazac je dostupan na [internetskim stranicama škotske vlade](#).

Svaki roditelj mora potpisati sporazum u nazočnosti jednog svjedoka koji mora biti stariji od 16 godina i koji isto tako mora potpisati sporazum. Ista osoba može posvjedočiti za oba potpisa. Sporazum mora biti upisan u javni registar pravnih dokumenata (*Books of Council and Session*) dok majka još ima roditeljske odgovornosti i prava koje je imala u trenutku potpisivanja sporazuma.

6 Ako roditelji ne mogu postići dogovor po pitanju roditeljske odgovornosti, koja je alternativa rješavanju spora a da se izbjegne izlazak pred sud?

Postoje različiti načini „alternativnog rješavanja sporova“. Oni uključuju:

- obiteljsko mirenje (u kojem izmiritelj pruža članovima obitelji priliku da razgovaraju o svojim problemima, istraže mogućnosti i dogovore način buduće suradnje)
- odvjetničko mirenje (u kojem je izmiritelj odvjetnik koji ima i kvalifikaciju za mirenje)
- arbitražu (u kojoj se strane dogovaraju da će imenovati osobu za rješavanje spora koja se naziva „arbitar“ i da će arbitražna odluka biti obvezujuća)
- sporazum o suradnji (u kojem obje strane imaju odvjetnika i odvjetnici su suglasni da će spor pokušati riješiti izvan suda).

7 Ako roditelji izađu pred sud, o kojim pitanjima u vezi s djetetom može odlučivati sudac?

Sudac može donositi rješenja o:

- roditeljskim odgovornostima
- roditeljskim pravima
- skrbništvu
- upravljanju djetetovom imovinom.

8 Ako sud odluči da jedan roditelj treba imati isključivu skrb nad djetetom, znači li to da on ili ona može odlučivati o svim pitanjima u vezi s djetetom a da se prethodno ne savjetuje s drugim roditeljem?

Svatko tko ima roditeljske odgovornosti i prava u odnosu na dijete trebao bi biti uključen u odluke o tom djetetu. Ako samo jedan roditelj ima roditeljske odgovornosti i prava, taj roditelj može odlučivati o svim pitanjima bez savjetovanja s drugim roditeljem.

9 Ako sud odluči da roditelji trebaju imati zajedničku skrb nad djetetom, što to znači u praksi?

Ako oba roditelja imaju sve roditeljske odgovornosti i prava u odnosu na dijete, oba roditelja imaju pravo da dijete živi s njima, ili da na drugi način urede pitanje boravišta djeteta. Ako dijete živi s jednim roditeljem, drugi roditelj ima pravo redovito održavati osobne odnose i izravan kontakt s djetetom.

Opće je načelo da bi, ako je to moguće, oba roditelja trebala pridonositi odgoju svoje djece, ako je to izvedivo i u interesu djeteta. Ako se roditelji ne mogu dogovoriti, sud može odrediti s kime će dijete boraviti i kada. Moguće je da sud naloži da dijete treba boraviti s različitim osobama u različito vrijeme.

10 Kojem se sudu ili tijelu trebam obratiti ako želim podnijeti zahtjev za roditeljsku odgovornost? Koje se formalnosti moraju poštovati? Koje dokumente trebam priložiti zahtjevu?

i. Postupak koji se odnosi na roditeljske odgovornosti može se pokrenuti na Vrhovnom građanskom sudu (*Court of Session*) ili na grofovijskom sudu (*Sheriff Court*). Zahtjev se može podnijeti u okviru redovnog postupka za razvod ili rastavu.

ii. Stranke mogu same odabrati kojem će se sudu obratiti. Ako takav postupak za razvod ili rastavu nije u tijeku, Vrhovni građanski sud nadležan je za rješavanje zahtjeva za izdavanje rješenja o roditeljskim odgovornostima ako je uobičajeno boravište djeteta u Škotskoj, a grofovijski sud nadležan je za odlučivanje u takvom postupku ako je uobičajeno boravište djeteta u grofoviji u kojoj se zemljopisno nalazi taj sud.

[Internetske stranice Škotske sudske službe](#) sadržavaju kartu s lokacijama sudova i popis adresa i podataka za kontakt.

iii. Zahtjev koji se odnosi na roditeljske odgovornosti i prava mora se podnijeti u obliku poziva (*summons*) na Vrhovnom građanskom sudu i početnog sudskog rješenja (*initial writ*) na grofovijskom sudu. Kao i u slučaju brakorazvodnog postupka, svaki sud ima svoj skup pravila kojima se određuje oblik takvog zahtjeva. Vidjeti pitanje 11. točku 6. na stranici o [razvodu](#).

Formalnosti i dokumentacija

iv. Za podnošenje takvog zahtjeva na svim se sudovima plaća pristojba. Za moguća oslobođenja od plaćanja pristojbi vidjeti pitanje 11. točku 8. na stranici o [razvodu](#).

v. Uz svaku od tih vrsta zahtjeva morat ćete podnijeti djetetov rodni list. Sud neće prihvatiti presliku ni skraćeni oblik te potvrde.

11 Koji se postupak primjenjuje u takvim slučajevima? Postoji li hitni postupak?

Kad je riječ o zahtjevima te vrste, ne postoji pojednostavnjeni postupak. Postupci su utvrđeni u pravilima iz pitanja 11. točke 6. na stranici o [razvodu](#). Moguće je zatražiti rješenje o privremenoj mjeri ako se to smatra nužnim.

12 Mogu li dobiti pravnu pomoć za pokrivanje troškova postupka?

Savjet i pomoć dostupni su kad je riječ o pitanjima roditeljske odgovornosti ovisno o uobičajenim zakonom propisanim ispitivanjima financijskog stanja. U pitanjima roditeljske odgovornosti dostupna je i pravna pomoć u građanskim stvarima, ovisno o trima uobičajenim zakonom propisanim ispitivanjima prihvatljivosti za dobivanje financijske pomoći, opravdanosti i vjerojatnog uzroka.

13 Je li moguće uložiti žalbu protiv odluke o roditeljskoj odgovornosti?

Da.

14 U određenim slučajevima potrebno je obratiti se sudu kako bi se zatražilo izvršenje odluke o roditeljskoj odgovornosti. Kojem se sudu trebam obratiti u takvim slučajevima i koji se postupak primjenjuje?

Moguće je pokrenuti postupak u okviru iste tužbe zbog nepoštivanja sudskog rješenja. U slučaju nepostupanja u skladu sa sudskim rješenjem, može se pokrenuti postupak zbog nepoštovanja suda.

15 Što trebam učiniti kako bi se u ovoj državi članici priznala i izvršila odluka o roditeljskoj odgovornosti koju je donio sud u drugoj državi članici?

Ako želite izvršiti sudsku odluku iz druge države članice, to je pitanje uređeno Uredbom Vijeća (EZ) br. 2201/2003 (poznata i kao „Bruxelles II.a”). Sudska odluka druge države članice o izvršavanju roditeljske odgovornosti u odnosu na dijete izvršiva je u Škotskoj 1. ako je podnesen zahtjev i 2. ako je na temelju njega sudska odluka proglašena izvršivom u Škotskoj.

Postupak za podnošenje tog zahtjeva utvrđen je škotskim pravom. Zahtjev se mora podnijeti Vrhovnom građanskom sudu i moraju mu se priložiti posebni dokumenti (koji su utvrđeni u Uredbi Bruxelles II.a). Možda će vam biti korisno potražiti pravni savjet u pogledu tog pitanja.

Na temelju Uredbe Bruxelles II.a postoje određene sudske odluke koje su izvršive u drugim državama članicama bez potrebe za izdavanjem potvrde izvršivosti.

16 Kojem se sudu u ovoj državi članici trebam obratiti kako bih podnio prigovor na priznanje odluke o roditeljskoj odgovornosti koju je donio sud u drugoj državi članici? Koji se postupak u takvim slučajevima primjenjuje?

Ako želite osporiti priznanje sudske odluke iz druge države članice, to je pitanje uređeno Uredbom Vijeća (EZ) br. 2201/2003 (poznata i kao „Bruxelles II.a”). U Uredbi Bruxelles II.a navedeni su razlozi za nepriznavanje sudskih odluka.

Zahtjev se mora podnijeti u skladu s postupkom utvrđenim škotskim pravom. Zahtjev se mora podnijeti Vrhovnom građanskom sudu i moraju mu se priložiti posebni dokumenti (koji su utvrđeni u Uredbi Bruxelles II.a). Možda će vam biti korisno potražiti pravni savjet u pogledu tog pitanja.

Na temelju Uredbe Bruxelles II.a postoje određene sudske odluke koje su izvršive i priznaju se u drugim državama članicama bez potrebe za izdavanjem potvrde izvršivosti.

17 Koje se pravo primjenjuje u postupku o roditeljskoj odgovornosti ako dijete ili stranke ne žive u ovoj državi članici ili su različitih nacionalnosti?

Ako je nadležan sud u Škotskoj, u načelu će primjenjivati škotsko pravo. Ako se smatra da je za određeno pitanje mjerodavno relevantno strano pravo koje se razlikuje od škotskog prava, to se pravo mora navesti i dokazati. Mogu postojati neobične okolnosti u kojima se stranke u sporu pozivaju na strano pravo te ih škotski sud može uzeti u obzir.

Ova je internetska stranica dio portala [Vaša Europa](#).

Važno nam je vaše [mišljenje](#) o korisnosti pruženih informacija.

Your
Europe

This webpage is part of an EU quality network

Posljednji put ažurirano: 09/08/2021

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevođe je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.